No. 129. 1843.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig en Wetenschappelijk

NIEUWS-BLAD.

DONDERDAG 26 OCTOBER.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 23sten October.

De maarschalk *Soult* heeft heden op het ministerie van oorlog al de leden van het ministerie vereenigd en in den daarop gehouden raad voorgezeten.

— De luitenant-generaal *Changarnier*, die onlangs door den gouverneur-generaal van Algiers uit zijn kommandement is ontzet, is van Algiers te Marseille aangekomen en begeeft zich onmiddellijk naar Parijs, om zich bij den minister van oorlog nopens zijn gedrag te verantwoorden.

— Volgens een los gerucht zou de Koning voornemens of beloofd hebben, Koningin *Victoria* in het aanstaande voorjaar een tegenbezoek op een der kasteelen aan de engelsche kust te brengen.

— Het Regeringsblad wederspreekt het berigt, dat de Oostenrijksche Regering geweigerd zou hebben, den jongen markies *Soult* onder den titel van markies *van Dalmatië* te erkennen. Men laat het echter niet onopgemerkt, dat die tegenspraak geschiedt op het oogenblik, dat het officiële dagblad van Milaan de aankomst van genoemden staatsman in die stad meldt, onder den naam van den markies *Soult*, en niet van markies *van Dalmatië*.

— Uit Toulon wordt geschreven, dat het stoomfregat *Asmodée* heden naar Napels zou vertrekken, om van daar den hertog *van Aumale* en gevolg naar Maltha en Afrika over te brengen.

Men zegt, dat het gouvernement besloten heeft, twee regementen infanterie uit Algiers te doen terugkeeren. Dezelve zouden eerst in de lente vervangen worden, waaruit men zou moeten opmaken, dat de militaire operatiën gedurende den winter zullen gestaakt worden.

— Uit Florence schrijft men, dat de graaf van Survilliers (*Joseph Bonaparte*) dezer dagen herhaalde aanvallen van beroerte gehad heeft, zoodat men voor zijn leven vreesde.

— Naar men verzekert, zijn hier in de laatste dagen zeer ongunstige tijdingen uit den Kerkelijken Staat ontvangen. De jongst ontdekte zamenzwering zou namelijk verontrustende vorderingen in de overige gedeelte van Italië maken. Naar gezegd wordt, zou ons gouvernement op eene officiële wijs het berigt bekomen hebben, dat de Paus om bijstand aan Oostenrijk zou gevraagd hebben en dat reeds 5000 à 6000 man op het Romeinsche grondgebied zouden zijn gerukt. (In berigten uit Duitschland is wel gesproken geworden, dat eenige Oostenrijksche troepen de grenzen van den Kerkelijken Staat zouden naderen, maar dat zij die grenzen reeds waren overgegaan, heeft men van die zijde nog niet vernomen).

— Uit Spanje zijn in de jongste dagen geene telegraphische berigten ontvangen, ten minste niet bekend gemaakt. — De tijdingen uit Madrid loopen tot den 17den October. De openbare aandacht was er thans bijzonder gevestigd op den uitslag der keuze voor het presidentschap van de cortes, waarin men eene ministeriële questie zag. De stemmen schenen zich tot nog toe te zullen verdeelen tusschen de heeren *Olozaga* en *Cortina*; de eerstgenoemde bevindt zich, gelijk men weet, thans te Parijs, van welke afwezendheid de voorstanders van den laatsten partij trokken, om hunnen kandidaat de overhand te doen behalen. De uitslag viel intusschen nog moeijelijk te voorspellen. Zoo de heer *Cortina* zegevierde, dan zou waarschijnlijk het ministerie gewijzigd worden, en denkelijk de heeren *Domenech*, *Mirando* en *Cantero*, allen voorstanders der partij van den vooruitgang, aan het bestuur komen.

Het gouvernement had berigt bekomen, dat Astargo zich tegen de beweging te Leon had verklaard en de gouvernements-troepen wilde ondersteunen, om de beweging in die stad te bedwingen.

De generaal *Concha* had een rapport ingezonden nopens een voordeel, door hem op de insurgenten te Saragossa behaald. De onderhandelingen, die aldaar tusschen de beide troepenhoofden zijn geopend betrekkelijk de kapitulatie der stad, schijnen weder afgesprongen te zijn. — *Prim* had geschreven, dat hij Girona met alle geweld wilde veroveren, al moest hij er zelf bij bezwijken. In een berigt van de grenzen wordt geschreven, dat de batterijen den 15den hun vuur weder tegen de stad zouden openen.

Uit Barcelona wordt niets naders gemeld.

— Ter beurze van heden (23 *October*) waren genoteerd: 5 pCt. 121,15; 3 pCt. 81,90; Nap. r. 108,50; Spanje 29; Ned. 2½ pCt. 54¼; Rom. L. 107½.

ENGELAND.

LONDEN, den 22sten October.

Te Cambridge worden groote toebereidselen tot ontvangst van H. M. en prins *Albert* gemaakt, welke voornemens zijn, den 25 dezer, of mogelijk eenige dagen later, de Universiteit aldaar met een bezoek te vereeren.

— Gisteren is de heer *J. Patteson*, de kandidaat der whigpartij, tot lid van het parlement verkozen. Zijn tegenstander, de torykandidaat was de heer *Baring*, die 201 stemmen minder had dan zijne tegenpartij. De zegepraal der whigpartij is in deze ook daarom van belang, omdat zij tevens het bewijs oplevert voor den toenemenden invloed der voorstanders van de afschaffing der graanwetten.

— De beide Parlementshuizen zijn eergisteren *pro forma* vergaderd geweest, om de acte van prorogatie tot 14 November te hooren lezen.

— Weinig nader belangrijk nieuws is uit Ierland ontvangen. Men verwachtte dat de zitting van den gemeenteraad van Dublin, die gisteren moest gehouden worden, belangrijk wezen zou, dewijl *O'Connell* voornemens was aldaar te betoogen, dat alleen de Lord Maire en Alderman tot handhaving der rust in die hoofdstad geregtigd zijn.

Om de inwoners van Ierland nog meer tegen de Regering in het harnas te jagen, hebben sommige dagbladen aldaar verspreid dat deze hanoveraansche troepen in soldij genomen heeft, om de orde in dat land te helpen handhaven; maar zulks wordt van goederhand tegengesproken. Des te zekerder is het, dat het getal der nationale troepen aldaar nog beduidend zal worden vermeerderd, vooral zoodra te Dublin, Limerick en elders de noodige barakken, tot hunne berging, voltooid zullen wezen. Alsdan zal zich, onder anderen, eene divisie van het 15de regement van linie, onder de bevelen van lord *C. Wellesley*, zoon van den hertog van *Wellington*, naar Limerick begeven, alwaar ook het hoofdkwartier der scheepsmagt in de Shannon, onder de bevelen van kapitein *Austin*, gevestigd wezen zal.

Op het voorbeeld van den heer *A. O'Connell*, pastoor der parochie van St. Michiel te Dublin, vermanen de roomsch katholijke geestelijken in de verschillende iersche parochiën het volk tot rust en onderwerping aan de wetten.

Het Gouvernement wordt inmiddels door de dagbladen der behoudende partij voortdurend aangespoord, zich door de rust in Ierland, den zachteren toon dien *O'Connell* heeft aangenomen, en de oneensgezindheid welke onder de repealers merkbaar begint te worden, niet tot verslapping in het nemen van maatregelen te laten verleiden, naardien het te duchten staat dat het misnoegen heviger dan ooit zou uitbreken, wanneer de ontevredenen in den waan geraakten, dat de Regering ter halverwege bleef staan.

— De loffelijk bekende mistress *Fry* is sedert eenigen tijd, ten gevolge van gevatte koude gedurende hare laatste buitenlandsche reis, ernstig ongesteld, sedert eenige dagen zelfs zoo bedenkelijk, dat men voor het leven dier menschlievende vrouw beducht is.

— Gisteren stonden de 3 pCt. gec. 95⅝; dito gered. [illegible]; Ned. 2½ pCt. 54¼; Spanje 28⅞; dito 5 pCt. 20⅜.

BELGIE.

BRUSSEL, den 24sten October.

De koning en koningin worden in de eerste dagen der volgende maand van Parijs alhier terugverwacht.

— De *Moniteur* behelst heden in zijn officieel gedeelte de conventie, den 24sten Augustus ll. te 's Hage gesloten tusschen Belgie en

het Groothertogdom Luxemburg voor het wederzijdsche remboursement der voorgeschoten gelden aan behoeftigen in beide landen verstrekt.

— Dezer dagen is te Charleroi overleden de welbekende en beruchte luitenant-generaal *Daine*. Met weinig eerbewijzen is hij ten grave besteld. Het dagblad dier stad, van deze begrafenis verslag gevende, zegt, dat dezelve zeer onbeduidend was, en dat niet onopgemerkt, dat, niettegenstaande al de decoratiën, welke de overledene heeft bezeten, zich niemand opgedaan heeft, om op zijn graf een enkel woord van deelneming te spreken.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 25sten October.

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van maandag ll. heeft de Voorzitter kennis gegeven, dat de heer *Tromp* de gevorderde stukken, om te worden toegelaten, had ingezonden. Die stukken worden onderzocht door de daartoe bestemde Commissie, die, bij monde van den heer *van Rappard*, verslag doet, hetwelk daartoe strekt, dat de heer *Tromp*, wiens geloofsbrieven in behoorlijke orde bevonden zijn, als lid der Kamer worde toegelaten. Dienvolgens wordt de heer *Tromp* toegelaten en neemt zitting.

De Voorzitter stelt voor, over te gaan tot het benoemen van de twee leden, die, ingevolge art. 14 van het reglement van orde der Kamer, met den Voorzitter, gedurende de tegenwoordige zitting, de huishoudelijke Commissie der Vergadering zullen uitmaken.

De heer *van Dam van Isselt* meent, dat het overbodig geacht kan worden, dat er eene verkiezing te doen plaats hebben, daar de heeren *Luzac* en *Kerwey-Meijan*, die ten vorigen jare leden dezer commissie geweest zijn, zich zoo goed van de hun opgelegde taak hebben gekweten, dat men die betrekking niet beter dan aan dezelfde leden kan opdragen.

De Voorzitter en sommige leden zien hierin eenig bezwaar, omdat die leden dit jaar uitgevallen zijn, en zij geacht moeten worden die betrekking te hebben verloren.

De heer *van Dam van Isselt* zegt gedacht te hebben, dat zijn voorstel bij acclamatie zou zijn aangenomen. Daar dit het geval niet schijnt te zijn, oordeelt hij het beste, zonder verdere discussie, tot de keuze over te gaan.

Dit geschiedt ook werkelijk. Tot stemopnemers worden verkozen de heeren *Repelaer*, *Schoen van Harencarspel*, *van Bleyswijk* en *Gelling*.

Bij de eerste stemming wordt de heer *Kerwey-Meijan* tot eerste lid benoemd met 22 van de 40 stemmen; de overige stemmen zijn verdeeld als volgt: de heer *Gevers* 15, de heer *Luzac* 2 stemmen en de heer *Repelaer* 1 stem.

Bij de tweede stemming wordt de heer *Luzac* tot tweede lid benoemd met 28 van de 40 stemmen. De overige stemmen zijn verdeeld als volgt: de heer *Gevers* 6, de heer *Repelder* 5 stemmen en de geachte spreker uit Leyden 1 stem.

De Voorzitter geeft te kennen, dat thans geraadpleegd zal worden over het ontwerp van adres, in antwoord op de troonrede, maar dat de heer *van Rappard* het woord gevraagd heeft.

De heer *van Rappard* verzoekt, op grond van art. 109 der Grondwet, dat de openbare vergadering in eene zitting met gesloten deuren worde veranderd; welk voorstel, zoo door de heeren *van Akerlaken*, *Uytwerff Sterling*, *de Jong* en *de Backer*, als door hem, en alzoo door meer dan een tiende der aanwezige leden, verlangd wordt.

Dienvolgens wordt de openbare zitting opgeheven en veranderd in committé-generaal.

— De Tweede Kamer der Staten-Generaal is Maandag middag en avond vergaderd geweest om te beraadslagen over het adres, in antwoord op de troonrede, welk ontwerp des avonds is aangenomen en aan de eerste Kamer verzonden, die over hetzelve morgen moet beraadslagen.

— Bij het reeds medegedeelde nopens de veranderingen in het leger vernemt men nog, dat het muzijk-corps der jagers met ultimo December aanstaande zal worden gesupprimeerd, en dat de traktementen van de tweede luitenants der kavallerie met ƒ100 zullen worden verminderd.

— Uit 's Hertogenbosch schrijft men 23 dezer:

» Van goederhand vernemen wij dat het bestuur van het provinciaal genootschap van kunsten en wetenschappen in Noord-Braband, in deszelfs op den 13den dezer gehoudene vergadering, de verhandeling ingekomen op de door het genootschap in 1840 uitgeschreven prijsvraag:

» Eene beredeneerde opgave van de merkwaardigste verhandelingen
» en geschriften, welke over het ontginnen en bebouwen van woeste
» gronden in de provincie Noord-Braband, gedurende de laatste
» vijftig jaren, zijn in het licht verschenen; met eene beoordeeling
» dier geschriften, gegrond op de plaats gehad hebbende ontginningen."

En geteekend met het motto:
» *Si mihi quid prodit, statim accerso etc.*"

Heeft bekroond met de zilveren medaille van het genootschap, en bij de opening van het bij die verhandeling gevoegd billet, gebleken is, dat de schrijver dier verhandeling is, de door zijnen letterkundigen arbeid zoo gunstig bekende heer dr. *C. R. Hermans*, lid van onderscheidene geleerde genootschappen, rector van het stedelijk gymnasium en archivarius der stad 's Hertogenbosch, als mede bibliothecaris van het provinciaal genootschap van kunsten en wetenschappen in Noord-Braband.

— Uit 's Hertogenbosch verneemt men, dat het gouvernement besloten is om een' weg van die stad naar Zalt-Bommel aan te leggen, waarvoor het plan reeds voor meer dan veertig jaren was opgevat. Sedert verscheidene weken is men bezig om de rigting van den weg af te bakenen, die van 's Bosch door het fort Crevecoeur, en verder over de Maas door Hedel naar Bommel zou loopen. Naar gemeld wordt zou het departement van oorlog nog voor het einde van het jaar den bedoelden weg doen aanbesteden. De provincie Noord-Braband zou een deel van de kosten bijdragen.

— Z. Exc. de Minister van Oorlog heeft den Gouverneurs der provinciën verzocht, de plaatselijke besturen in hunne provincie te willen doen kennen, dat zij zich voortaan gereed zullen kunnen houden, om voortaan jaarlijks aan de manschappen, tot de ligting voor de nationale militie van ieder jaar behoorende, met uitzondering echter van de plaatsvervangers en van de zoodanigen tot het buitengewone contingent behoorende die meer dan een jaar te dienen hebben, kortom, aan al diegenen onder de bedoelde miliciens, van wie het zeker is dat zij, bij hunne indeeling, in reserve gesteld en alzoo onmiddellijk naar hunne haardsteden teruggezonden zullen worden, zonder in de hoofdplaats der provincie huisvesting en voeding te hebben genoten, wanneer de zoodanigen namelijk meer dan drie uren of zes uren heen en weder af te leggen hebben, vooraf het gewoon reisgeld, voor de heenreis alleen, berekend over den afstand van hunne gemeente naar gezegde hoofdplaats, te doen uitbetalen, zullende voor het bedrag van de deswege te doene betalingen door de belanghebbende plaatselijke besturen declaratiën opgemaakt en, met inachtneming van de daaromtrent bestaande verordeningen, aan het Departement van Oorlog ingezonden kunnen worden, ten einde voor het montant dier betalingen van gemeld Departement teruggave te erlangen, op de wijze zoo als zulks, ten aanzien van het verstrekte reisgeld aan verlofgangers der nationale militie, die onder de wapenen worden opgeroepen, geschiedt.

— Ter bevordering van eene behoorlijke toepassing van het tarief van regten op den in-, uit- en doorvoer, zijn aan Z. Exc. den Minister van Finantiën de volgende inlichtingen gevraagd geworden: 1°. hoedanig manufacturen van katoen en wol, eene gelijke hoeveelheid van beide grondstoffen bevattende, en mitsdien zonder hoofdbestanddeel, bij invoer moeten aangegeven worden; en 2°. hoedanig de aangifte moet plaats hebben van de buitenkasten van forte-pianoos, waarin, alhoewel voorzien van eenig binnenwerk, echter de zangbodems, snaren enz. ontbreken, als zijnde bij eenige beambten bedenkingen ontstaan tegen de [illegible] van dusdanige voorwerpen onder de benaming van forte-pianoos. De Minister hierop beschikt hebbende, heeft bij resolutie te kennen gegeven, dat manufacturen van katoen en wol, in gelijke hoeveelheden en dus zonder hoofdbestanddeel, moeten beschouwd worden, voor zoo veel de heffing van regten betreft, als manufacturen, niet speciaal genoemd, bij invoer onderworpen aan het regt van zes pCt., bij uitvoer van een half pCt., en bij doorvoer van een pCt. der waarde, terwijl voorts is bepaald, dat de hiervoren bedoelde buitenkasten van forte-pianoos, voorzien van eenig binnenwerk, doch waaraan niettemin de zangbodems, snaren enz. ontbreken, voor zoo veel de betaling van regten betreft, moeten worden gerangschikt onder het houtwerk.

— Z. Exc. de minister van Finantiën heeft, bij resolutie, in aanmerking genomen, dat het in 's Rijks belang onmisbaar is het beginsel te handhaven, dat alle lossing van steenkolen, bij invoer van de landzijde, werkelijk geschiede op de plaatsen van lossing, die daarvoor in de documenten zijn aangewezen, welke lossing, het zij die in ligters of op den wal geschiede, onder behoorlijk toezigt der ambtenaren moet plaats hebben, ook om zich te verzekeren, dat niet andere goederen onder de steenkolen verborgen en alzoo op eene clandestine wijze ingevoerd kunnen worden, alsmede dat dit, in verband met het bepaalde bij resolutie van 28 November 1840, even zeer ten opzigte van de naar den rijnijk gedeclareerde ladingen, als ten opzigte van de op eigen aangifte aangevoerde ladingen vereischt wordt; terwijl bovendien, ten opzigte van de laatstgenoemden, daarmede eene behoorlijke verificatie moet gepaard gaan; zijnde de betrokken ambtenaren, voor zoo veel noodig, op hunne te dier zake bestaande en reeds vroeger medegedeelde verpligtingen opmerkzaam gemaakt, en de behoorlijke naleving daarvan aanbevolen.

— Wij ontleenen aan de *Staats-Courant* het volgend daaraan ter plaatsing toegezonden artikel, gedagteekend uit Zalt-Bommel, 19 dezer:

» Sedert lange jaren helde, waarschijnlijk ten gevolge van eene verzakking der grondslagen, de kleinste der torens alhier, die der Gasthuiskerk, merkbaar naar het noorden over. Ofschoon die overhelling in de laatste jaren niet was toegenomen, hadden echter de ont-

zettende ongelukken, door het instorten van dergelijke gebouwen, zoo wel in als buiten ons Vaderland, veroorzaakt, wel eens de vrees doen ontstaan, dat ook onze stad eenmaal het tooneel van zulk eene noodlottige gebeurtenis zou kunnen worden, of, door het afbreken van den toren, een belangrijk sieraad zou moeten verliezen.

» Bij een opzettelijk onderzoek bleek het, dat de helling naar het noorden 0,60, naar het westen 0,10 el bedroeg, hetwelk, bij de vrij aanzienlijke hoogte des torens (50 ellen) en zijnen betrekkelijk geringen omvang, de groote scheuren in de hoofdmuren, en de gebrekkige verbinding van enkele hoofddeelen, eene spoedige voorziening noodzakelijk maakte.

» Men besloot dus de vaneen geweken muren zoo veel mogelijk tot elkanderen terug te brengen, met zware ijzeren banden te omvangen en met ankers te bevestigen, inwendig het metselwerk te versterken, de grondslagen zoo veel noodig te ontblooten en te verbeteren, en eindelijk den geheelen toren tot eene meer vegtstandige rigting terug te brengen.

» Nadat alle voorbereidende werkzaamheden behoorlijk en met zorg volbragt waren, werd op Dingsdag den 17 dezer, des middags ten 12 ure, onder leiding van de architecten, de heeren *F. W. de Vrijeu* en *C. Verloop*, in het bijzijn van verscheiden daartoe uitgenoodigde deskundigen, met het regt zetten van den toren een begin gemaakt, met dat gevolg, dat slechts weinige uren later, aan beide zijden 0,04 tot 0,05 gewonnen waren, en thans de geheele zoo belangrijke, wel eenigzins gevaarlijke, doch op naauwkeurige berekening steunende onderneming met den gunstigsten uitslag bekroond is geworden.

— In de afgeloopene week zijn te Scheveningen van de Engelsche kust met steurharing aangekomen twee pinken, toebehoorende aan de reeders *D. Hoogenraad* en *A. Mos*; eerstgemelde heeft 17,000, en laatstgemelde 28,000 stuks aangebragt. De berigten omtrent deze visscherij luiden ongunstig.

— Men schrijft uit Apeldoorn: « Het berigt, door een der bladen dezer provincie medegedeeld, dat er in de nabijheid van Beekbergen eene Zwavelbron zou ontdekt zijn, is, na een opzettelijk onderzoek, gebleken van allen grond ontbloot te zijn. »

— Men meldt uit Utrecht, van den 22sten: « Gisteren avond, omstreeks 8 ure, is er tusschen een paar werklieden, *Pieter Zenft* en *Wilhelmus Reynders*, beiden gehuwd, in eene herberg bij de Catharijnepoort, twist ontstaan, ten gevolge van welken men elkander schijnt beleedigd en uitgedaagd te hebben en eerstgemelde door *Reynders* met eenen messteek in den buik eene wonde is toegebragt geworden, waaraan hij is overleden. De dader is in verzekerde bewaring genomen. »

— Uit Nijmegen schrijft men van den 24sten:

» Omtrent den afloop van den oogst in Gelderland over dit jaar zijn ons de volgende berigten medegedeeld: De *tarwe* en *rogge* was buitengewoon goed van stroo en heeft dus een groot schoofental opgeleverd, doch deze koorensoorten leverden bij het dorschen, minder op, dan men verwacht had en de qualiteit daarvan is niet meer dan redelijk. Op de hooge landen was de *haver* goed, op de lage gronden minder, en in het Maas en Waalsche bijna mislukt. De *wintergarst* was goed, maar daarentegen de *boekweit* over het algemeen middelmatig. *Erwten* en *boonen* hebben rijkelijk opgebragt, maar de *aardappelen* zijn niet zoo overvloedig geweest, als men verwacht had. Dezelve vallen op de kleigronden vooral niet mede, terwijl zij op de hooge zandgronden veel van de wormen te lijden gehad hebben. Het *grasgewas* en de *klaver* is bij uitnemendheid goed geweest. De opbrengst van de *wortelen* en *mangelwortelen* is voldoende en de *knollen* staan zeer goed. De *spurrie* daarentegen is zeer slecht. Het gewas van het *koolzaad* was goed, maar de qualiteit minder dan in het vorige jaar. De *tabak* is zeer goed geweest en de prijzen daarvan zijn willig. Op enkele plaatsen heeft dit product veel door hagelslag geleden."

Expeditie der Nederlanders tegen de Zeeroovers.

De expeditie, onder het bevel van den kapt.-luit. ter zee *J. F. A. Coertzen*, bestaande uit de navolgende schepen: stoomschip *Hekla*, komm. kapt.-luitenant *Coertzen*; brik *Postillon*, luit. 1ste kl. *J. H. Sterk*; schooner *Zephir*, luit. 1ste kl. *E. J. Clyver*; schooner *Egmond*, luit. 1ste kl. *J. Washington*; schooner *Cameleon*, luit. 1ste kl. *J. C. G. Vieweg*, in Maart dezes jaars uit Soerabaya gezeild, ten einde de verschillende zeerooverijen in onze O. I. kolonien, oostwaarts van Java, te beletten en, zoo mogelijk, de rooversvaartuigen te vernielen, heeft in de eerste dagen van April van den Sultan van Sumanap nog eene versterking bekomen van twee inlandsche oorlogsvaartuigen, en is daarmede naar het eiland Kangelang gestevend, om 61 menschen van de equipage en passagiers van een Hollandsch koopvaardijschip, hetwelk daar omstreeks gestrand was, aan boord te nemen.

Vóór Kangelang komende, liep de *Hekla* alléén daar binnen en de overige vaartuigen bleven er buiten kruisen. De 61 passagiers (vrouwen en kinderen medegerekend), benevens eene, uit het gestrande schip geredde som van *f* 22,000 aan boord genomen hebbende, vereenigde zich de *Hekla* weder met de andere vaartuigen en begaf zich het eskader naar het eiland, de plaats, waar het schip was gestrand, ten einde te pogen nog het een of het ander te redden. Den volgenden dag, bij het naderen van het bewuste eiland, ontwaarde men terstond veel beweging onder de bevolking, die met vaartuigen vlugtende was, en, gelijk men later vernam, de nog ontbrekende 78,000 guldens kontant geld van de lading met zich voerde. Het vaarwater zeer klipachtig en vol riffen zijnde, waren onze schepen genoodzaakt te ankeren; doch men bezette dadelijk twee eilanden met de landingstroepen, uit soldaten en matrozen bestaande, en men eischte de hoofden derzelve op, die zeer onwillig waren daaraan te voldoen, en eerst toegaven ten gevolge eener gedane bedreiging, dat men alles zou plat schieten. Zij bleven echter volstandig weigeren te erkennen, waar men met het geroofde geld gebleven was, waarom dan ook hunne woningen vernield en verbrand, en zij zelve als gevangenen medegenomen werden. Later echter werden zij tot de erkentenis gebragt, dat de gevlugte vaartuigen het geld medegenomen en over boord geworpen hadden, gelijk dan ook nog de sloepen van het eskader een vaartuig hebben genomen, uit hetwelk men bezig was het geld over boord te werpen, doch waarvan men nog bijna *f* 1000 heeft kunnen redden.

De luit. ter zee *C. F. Gevers* (1ste officier van de *Hekla*), met eenige sloepen en landingstroepen naar een ander eiland gezonden, werd daar met klein kanon- en geweervuur ontvangen, zoodat hij verpligt was hetzelve met geveld geweer te veroveren, waarop de inwoners met kleine vaartuigen, steeds op onze sloepen schietende, de vlugt namen. Tot hunne straf werd dat eiland door de onzen verwoest en de woningen verbrand.

Na deze verrigtingen zond de kommandant der expeditie de gevangenen met de brik *Postillon* naar den Sultan van Sumanap, en de geredde menschen, goederen en gelden met de twee schooners *Zephir* en *Egmond* naar Soerabaya. De overige schepen begaven zich naar Banjoewangie, en ankerden aldaar den 9. April.

Tusschen den 13. en 18. April waren deze vaartuigen, in de omstreken van Banjoewangie (Javaas Oostkust), weder met het eskader vereenigd, en ontmoetten den volgenden dag vijf vaartuigen, welke men voor roovers hield en die dan ook zwaar gewapend, elk met een 30tal manschappen bemand waren, en onder de vlag van den Sultan van Lingen voeren. Ofschoon allezins den schijn en het voorkomen van roovers hebbende, en dus onder zware verdenking liggende, moest men hen ongemoeid laten varen, omdat zij behoorlijke passen hadden van den resident van Riouw.

In de laatste dagen van April onderzocht de expeditie nog eenige kleine eilanden, welke als groote rooversnesten bekend staan, doch waar men geen menschen of woningen vond, ofschoon er wel sporen werden aangetroffen, dat zij vroeger door roovers werden bezocht. Men ankerde den 28. April in de baai van Bima op het eiland Sumbawa, voorzag zich van water en levensbehoeften, en vertrok den 30sten weder van daar.

(Van hier af ontbreken, door het niet aankomen van afgezondene brieven, de berigten, en wordt men dus op ééns verplaatst in de baai van Boni op het eiland Celebes, den 6. Junij. Het schijnt, dat intusschen de brik de *Arend*, komm. luit. 1ste kl. *F. R. 't Hooft*, mede bij de expeditie gevoegd is).

Bij een eiland, Kalatoa, in de baai van Boni gekomen, wilde zich de expeditie overtuigen, of zich aldaar ook roovers ophielden. Doch het gemoed der inwoners scheen te knagen, zij wachtten geen onderzoek af, maar vielen terstond met geschut en geweer de landingstroepen aan, en beschoten ook de schepen uit hun grof geschut. Een algemeen vuur! werd alstoen gekommandeerd en onze braven volbragten hunne landing, niettegenstaande zij een hevig vuur van den vijand te doorstaan hadden.

Eenige lagen schrootvuur van de schepen deden den vijand al spoedig naar de bergen vlugten, waarop de onzen al hunne woningen en 23 rooversvaartuigen vernielden en verbrandden, welke laatsten op het strand waren gehaald.

Inmiddels vermeesterden de sloepen van het eskader zes andere rooversvaartuigen, welke op de kust geankerd lagen, en met zwaar nog geladen geschut voorzien waren.

Na op dat eiland alles verwoest en verbrand te hebben, keerden de brave matrozen en soldaten op de schepen terug, hebbende te betreuren het sneuvelen van twee en het verwonden van acht der hunnen, terwijl deze ontmoeting het gevolg had, dat men een 40tal menschen uit slavernij heeft mogen verlossen, 40 stukken geschut, zoo metaal als ijzer, benevens zes rooversvaartuigen veroverde en naar Macassar medevoerde, alwaar men den 15den Junij behouden aankwam. Op Zondag, den 18den daaraanvolgende, werd door den leeraar der Hervormde gemeente aldaar, bij gelegenheid van den voor Nederland gedenkwaardigen dank- en biddag, het Opperwezen almede plegtig en ernstig gedankt voor den zegen, aan deze expeditie verleend, welke godsdienstige plegtigheid door de officieren en manschappen van het eskader werd bijgewoond.

Het voornemen was, om den 1 Julij van Macassar weder te vertrekken, en, al kruisende, zich op nieuw naar Javaas Oostkust te begeven.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (24 *October*) werden omgezet: Ned. 2½ pCt. 54, 53 15/16, ⅞; dito 5 pCt. 100 drie zest.; Syndic. 4½ pCt. 94 15/16, 95; O. Indie 5 pCt. 99 zeven zest.; Ardoins 18 drie achtste, 5/16; dito Coupon 21; Port. te L. 43 negen zest., drie achtste, ½; oude Russen 107⅞; dito 4 pCt. 90 elf zest.; Mexiko 31 drie achtste.

Avec la Permission des Autorités.

THÉATRE FRANCAIS DES PROVINCES,

SOUS LA DIRECTION DE

Mrs. ALEXANDRE,

Régisseur-Général et Artiste au Théâtre Français à Amsterdam,

ET

W. HEMPEL.

POUR LA CLOTURE DES REPRÉSENTATIONS FRANÇAISES.

SAMEDI, 28 OCTOBRE 1843.

UNE PREMIÈRE REPRÉSENTATION DE

LA SOEUR DE JOCRISSE,

Vaudeville du Palais-Royal.

Le jeune CHARLES débutera par le Rôle de JOCRISSE.

ON COMMENCERA PAR:

LA FILLE DE L'AVARE,

Drame en 2 Actes, mêlée de Chant, du Gymnase.

Le rideau sera levé à 7 heures.

Prix des Places: *f* 1,00. Messieurs les Officiers au dessous du rang de Capitaine 75 Cents. Mess. les Sous-Officiers 50 Cents.

Le Bureau pour la location des places sera ouvert de 10 heures du matin jusqu'à 1 heure de relevée.

*** Bij behoorlijk geregistreerd Exploit van dagvaarding, in dato 24 October jl., is ten verzoeke van MARIA DIELIS VAN HASSELT, Huisvrouw van ANTONY JAN SCHRAUWE, particuliere, wonende te *Zundert*, als daartoe behoorlijk geautoriseerd, tegen genoemden haren man ANTONY JAN SCHRAUWE, ingesteld eenen Eisch tot scheiding van Goederen. — Waarvan deze bekendmaking geschiedt ter voldoening aan Art. 807 van het Wetboek van Burgerlijke Regtsvordering.

De Procureur van de Eischeresse,
MICHIELSEN.

*** In den Jare 1800 drie en veertig, den een en twintigsten October.

Ten verzoeke van CORNELIA VAN GILS, Huisvrouw van NICOLAAS SCHORI, Werkster, wonende te *Breda*,

Geadmitteerd om kosteloos te mogen procederen bij Vonnis der Arrondissements-Regtbank te *Breda*, van den negentienden September 1800 drie en veertig, behoorlijk geregistreerd, stellende tot Procureur Mr. GERARD KLEYN, Advokaat-Procureur bij de Arrondissements-Regtbank te *Breda*, en wonende aldaar, Wijk D, numero 66, heb ik ondergeteekende ADRIANUS HENRICUS HOLLANDERS, gepatenteerd Deurwaarder bij gemelde Regtbank te *Breda*, en wonende aldaar, uit kracht der regterlijke magtiging daartoe aan mijne voormelde Requirante verleend, gedagvaard NICOLAAS SCHORI, in der tijd zonder beroep, gewoond hebbende te *Breda*, doch vermits diens afwezigheid en onbekend verblijf hem Exploit doende door de aanplakking dezer dagvaarding aan het Stadhuis en den voornaamsten ingang der zaal van de Arrondissements-Regtbank, alsmede door de plaatsing daarvan in de *Staats-* en *Bredasche Courant*, en eindelijk door de beteekening der Kopij aan den Edel Achtbaren Heere Officier van Justitie bij meergemelde Regtbank, die het origineel dezes met zijn visa heeft geteekend. Omme te verschijnen op Dingsdag den drie en twintigsten Januarij 1800 vier en veertig, des voormiddags ten tien ure ter teregtzitting van de Arrondissements-Regtbank te *Breda*, in het Paleis van Justitie aldaar. Omme, aangezien hij gedaagde sedert den negentienden Augustus 1800 twee en dertig de gemeenschappelijke woning heeft verlaten, zonder eenige orde op zijne zaken te stellen, of later iets van zich te doen hooren, en er alzoo Regtsvermoeden bestaat, hem als overleden te beschouwen. Mitsdien voor den dag van Comparitie voormeld te doen blijken van zijn aanwezen, zullende bij gebreke daarvan door de Requirante worden geconcludeerd en door de voormelde Regtbank bevolen als regtens zal blijken te behooren, met condemnatie van den gedaagde in de kosten van het geding.

De gereserveerde kosten bedragen acht guldens vijf cents.

A. H. HOLLANDERS,
Deurwaarder.

N°. 69. En debet geregistreerd te *Breda* den drie en twintigsten October 1800 drie en veertig, deel 20, folio 14, recto vak 2, houdende een blad, geen renvooijen, gereserveerd voor regt tachtig cents, uitmakende met de 38 opcenten, eenen gulden, tien en een halve cents.

De Ontvanger,
J. SPOOR.

*** Bij BROESE & COMP., te BREDA, zijn gedrukt en uitgegeven de navolgende *WERKEN*:

HIRSCH, (MEIER) Verzameling van Voorbeelden, Formulen en Vraagstukken uit de Letterrekening en Stelkunst van MEIER HIRSCH, uit het Hoogduitsch vertaald, door G. RAMAKERS. In één deel compleet, 266 pag. in 8°. . . . . . *f* 2,20

Dit allernuttigst en voor alle beoefenaars en liefhebbers der Letterrekening en Stelkunst onontbeerlijk werkje, waarvan reeds vier hoogduitsche uitgaven bestaan, hetwelk ook reeds in het Fransch en Engelsch is vertaald geworden en sedert lang bij vele onzer Wiskunstenaren gunstig bekend staat, is in *drie* hoofdafdeelingen en in de volgende onder-afdeelingen verdeeld: I. Tiendeelige Breuken; II. Letterrekening in het algemeen; III. Rekening met magten; IV. Worteluitdrukkingen; V. Aanduiding der Worteluitdrukkingen door gebrokene magten, en rekening daarmede; VI. Rekening met onbestaanbare uitdrukkingen; VII. Herleiding; VIII. Logarithmen; IX. Permutatiën, Combinatiën en Variatiën; X. De Binomische en de Polynomische Stelling voor geheele, positieve exponenten; XI. Reeksen; XII. Gedurige of kettingbreuken; XIII. Strenge Oplossing der Stelkundige Vergelijkingen; XIV. Oplossing der vergelijkingen door benadering; XV. Voorstellen voor de vergelijkingen van den eersten graad, met ééne onbekende; XVI. Voorstellen voor de vergelijkingen van den eersten graad met meer onbekenden; XVIII. Voorstellen voor de vergelijkingen van den tweeden graad met ééne en meer onbekenden; XVIII. Voorstellen voor de vergelijkingen van hoogere graden; XIX. Onbepaalde of Diophantische Voorstellen; XX. Voorstellen aangaande de reeksen en figuurlijke getallen; XXI. Voorstellen uit de percent- en interest-rekening; XXII. Voorstellen betreffende de permutatiën, combinatiën en variatiën, alsmede over de waarschijnlijkheidsrekening; XXIII. Gemengde Voorstellen.

MERKES, (J. G. W.) Algemeen overzigt van de vorderingen en het standpunt der permanente of duurzame Versterkingskunst, met betrekking tot de toepassing van het gebastionneerde stelsel, enz. enz., met eene uitslaande plaat . . . . . *f* 1,00

MULKEN, (J. J. VAN) Velddienst, ten dienste van de onderofficieren der Infanterie, bij het Nederlandsche Leger, met 4 pl. » 0,90

O'ETZEL, Terreinleer. Uit het Hoogduitsch vertaald naar de tweede uitgave door G. A. VAN KERKWIJK, Kapitein-Ingenieur bij de Koninklijke Militaire Akademie. . . . . . » 2,25

Provisionele Bepalingen omtrent de oefeningen, instructiën en exercitiën van de Bataillons Jagers. Met platen. . . » 0,70

ROORDA VAN EYSINGA, (P. P.) Beknopte Maleische Spraakkunst en Chrestomathie, met Italiaansch en Arabisch karakter; benevens een volledig hoog en laag Maleisch Woordenboek met Italiaansch karakter. . . . . . » 3,00

ROORDA VAN EYSINGA, (P. P.) Aardrijkskundige Beschrijving van Nederlandsch Indië, ten dienste van hen, die zich tot de lessen bij de Koninklijke Militaire Akademie voorbereiden, om eenmaal naar Neêrlandsch Indië te vertrekken. . . . » 3,50

RIJNEVELD, (J. C. VAN) De omwenteling in Polen, of Schets der voornaamste Poolsche Staats- en Krijgsgebeurtenissen gedurende de jaren 1830 en 1831. Eene bijdrage tot de geschiedenis van onzen tijd. Met kaarten en plans. Oorspronkelijk bewerkt naar de beste bronnen; een deel, in groot 8°. . . . . » 4,60

Dit werk bevat het volledig overzigt eener gebeurtenis, die, sedert eene reeks van jaren, nog telkens ter sprake komt, en de aandacht en belangstelling van alle denkende beschouwers der groote staatsgebeurtenissen nog gedurig blijft trekken. Een groot gedeelte van dit werk is fragmentswijze in den *Militairen Spectator* opgenomen; vijf hoofdstukken van den inhoud, waaronder een algemeen overzigt der Poolsche omwenteling, zijn echter nog niet uitgegeven geweest en zullen ook geenszins in het genoemde tijdschrift worden opgenomen.

——— Veldtogt der Nederlanders op het eiland Celebes, in de jaren 1824 en 1825. Met kaarten en platen. . . » 1,60

SPECTATOR (DE MILITAIRE) Tijdschrift voor het Nederlandsche leger, 1ste Jaargang met platen. . . . . » 7,20

Idem,	2de	» 6,57
Idem,	3de	» 6,75
Idem,	4de	» 7,10
Idem,	5de	» 6,75
Idem,	6de	» 6,85
Idem,	7de	» 6,65
Idem,	8ste	» 6,75
Idem,	9de	» 6,55
Idem,	10de	» 6,25
Idem,	11de	» 7,35

STIELTJES, (G. J.) Handleiding tot de kennis der verschillende soorten van Batterijen, met kaarten, platen en tabellen. . » 4,00

VISSER, (D. E.) Handleiding voor de onder-officieren en korporaals, tot het verkrijgen der vereischte Administratieve Kundigheden voor de functiën van Sergeant-majoor en Fourier. 2e dr. » 0,80

Verzameling van voorschriften voor de dienst en het beheer van het Materieel der Artillerie te velde. (Behoorende tot de circulaire van 2 November 1832, n°. 1041.) . . . . » 1,40

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.